

Інформація про збудників захворювання людини. Вакцинація — це захист!

Що таке менінгококові захворювання?

Інвазивна менінгококова інфекція — це серйозне захворювання, яке може стати небезпечним для життя вже через кілька годин після появи перших загальних ознак захворювання, таких як головний біль і висока температура. Бактерії *Neisseria meningitidis*, також відомі як менінгококи, зазвичай викликають гнійний менінгіт або сепсис (який часто також називають «зараження крові» або «інфекція кровотоку»). У Німеччині менінгококові захворювання зустрічаються дуже рідко. На 1 мільйон населення припадає менше 4 випадків на рік.

Як передаються менінгококи?

Від людини до людини

Менінгококи переважно поселяються у носоглотці людини. Збудники можуть передаватися іншим людям у випадку тісного контакту, наприклад, через слину або виділення з носа. Оскільки поза межами організму менінгококи швидко гинуть, зустріч людей без тісного контакту, як правило, не призводить до передачі інфекції.

Які ознаки захворювання мають пацієнти?

Часто хвороба починається раптово, із загальними ознаками захворювання, такими як головний біль, висока температура, озноб і запаморочення із дуже поганим самопочуттям. Загрозливий для життя стан може виникнути протягом декількох годин.

Менінгококи спричиняють насамперед дві основні клінічні картини, які можуть проявлятися окремо або разом:

- ▶ **Запалення церебральних мозкових оболонок (менінгіт)**
Висока температура, головний біль, світлобоязнь і помутніння свідомості, наприклад, сильна сонливість або заціпенілість, є основними симптомами менінгіту. Типовою ознакою є хвороблива ригідність потиличних м'язів, яка часто поєднується з ранковою блювотою або ознаками недостатності кровообігу, а іноді і з нападами судом.
- ▶ **Сепсис (зараження крові, інфекція кровотоку)**
У випадку менінгококового сепсису бактерії розносяться по всьому організму із кров'ю. При цьому порушується згортання крові. В результаті виникають крововиливи під поверхнею шкіри. У випадку особливо важкої форми сепсису небезпечні для життя крововиливи в наднирники призводять до циркуляторного шоку. Сепсис може прогресувати аж до відмови декількох органів. Це невідкладна медична ситуація, яка потребує негайного лікування. Окрім високої температури та дуже поганого самопочуття, тривожними ознаками також можуть бути прискорений пульс, задишка та сплутаність свідомості.

У 10–20 % пацієнтів виникають **ускладнення та довгострокові наслідки**. Після менінгококового менінгіту може виникнути параліч черепно-мозкових нервів, напади судом, інтелектуальна недостатність або зниження здатності до навчання, а також втрата слуху. Сепсис може призвести до пошкодження тканин і навіть до відмирання окремих кінцівок.

Смертність від менінгококового менінгіту становить 1 %, від сепсису — близько 13 %, а від важкої форми септичного шоку — близько 33 %.

У немовлят і малих дітей симптоми менінгококового захворювання часто бувають менш типовими. Ознаками можуть бути висока температура, блювання, судоми, дратівливість або сонливість, вигукування, а також випинання або твердість тім'ячка (щілина між черепними пластинами). В той же час ригідність потиличних м'язів може бути відсутня.

Коли хвороба проявляється та як довго хвора особа є заразною?

Перші симптоми з'являються через 2–10 днів після зараження, — як правило, через 3–4 дні. Постраждалі можуть бути заразними за 7 днів до появи ознак захворювання. Захворювання, як правило, лікується антибіотиками. Через 24 години після початку ефективної антибіотикотерапії пацієнти вже не є заразними.

МЕНІНГОКОКИ

Хто особливо підпадає під ризик?

Менінгококова інфекція може виникнути в будь-якому віці. Найчастіше хворіють немовлята та малі діти на першому та другому році життя, але підлітки у віці від 15 до 19 років також хворіють частіше. Підвищеному ризику заразитися піддаються близькі контактні особи хворого, особливо особи, які перебувають у спільному домогосподарстві.

На що мені звернути увагу у разі хвороби?

- ▶ Навіть при підозрі на менінгококову інфекцію хворого необхідно негайно госпіталізувати!
- ▶ Негайно зверніться до лікаря, якщо у вас з'явилися такі симптоми, як раптова гарячка, озноб або головний біль та інші тривожні ознаки менінгококової хвороби (див. вище).
- ▶ Інфекція, як правило, лікується антибіотиками.
- ▶ На менінгококові інфекції поширюються положення Закону про захист від інфекційних захворювань. Навіть якщо є підозра на менінгококову хворобу, постраждала особа повинна тимчасово припинити відвідування громадських закладів, таких як школи чи дитячі садки, або припинити працювати в них. Це також стосується осіб, у чиєму колі спільного проживання виник випадок хвороби або підозри на хворобу. Постраждалі повинні повідомити громадський заклад, якщо у них є підозра на хворобу або якщо вона вже підтвердилася.
- ▶ Після одужання постраждалі знову можуть відвідувати громадські заклади або працювати в них. Медична довідка не потрібна.

На що мені, як близькій контактній особі хворого, слід звернути увагу?

- ▶ Якщо ви мали тісний контакт із людиною, хворою на менінгококову інфекцію, вам слід негайно звернутися за медичною допомогою при появі перших ознак менінгококової інфекції (див. вище). Тісний контакт може означати, наприклад, що ви живете в одному домогосподарстві з хворою людиною або протягом тривалого часу перебували в безпосередньому контакті з нею, наприклад, під час поцілунків або у громадських закладах.
- ▶ Близькі контактні особи хворого повинні приймати антибіотики з метою профілактики. Цей курс слід розпочати якомога швидше, але не пізніше 10-го дня після контакту з хворою людиною.
- ▶ Нещепленим близьким контактним особам рекомендується вакцинація, якщо у захворілої особи виявлено менінгококи, від яких можлива вакцинація.
- ▶ Якщо через 24 години після початку профілактичного курсу антибіотиків у близьких контактних осіб, у чиєму колі спільного проживання стався випадок захворювання, немає симптомів, вони знову можуть відвідувати громадські заклади або працювати в них.
- ▶ Дотримуйтеся інструкцій та рекомендацій відповідального управління охорони здоров'я.

Як я можу себе захистити?

Вакцинація

Існують різні типи менінгококів (серогрупи), які по-різному поширені у світі. У Німеччині більшість захворювань у дітей спричинені менінгококом серогрупи В, а у дорослих з тією ж частотою зустрічаються менінгококи серогрупи У. Серогрупи С і W зустрічаються рідше. Існують різні вакцини, які захищають від різних типів менінгокока.

Постійний комітет із вакцинації (STIKO) рекомендує наступне:

- ▶ вакцинація від менінгокока В для всіх дітей, по одній дозі вакцини у віці 2, 4 та 12 місяців. Пропущені дози вакцини слід надолужити якомога швидше та не пізніше 5-го дня народження дитини;
- ▶ вакцинація від менінгокока С для всіх дітей, одною дозою вакцини у віці 12 місяців. Якщо щеплення було пропущено, його слід надолужити якомога швидше та не пізніше 18-го дня народження;
- ▶ для груп ризику – вакцинація комбінованою менінгококовою вакциною ACWY та вакциною від менінгокока В; до цих груп входять люди з підвищеним ризиком для здоров'я через вроджений або набутий імунodefіцит (наприклад, відсутність селезінки), а також піддані небезпеці працівники лабораторій;

МЕНІНГОКОКИ

- ▶ вакцинація менингоковою вакциною ACWY для подорожуючих до країн з високим рівнем захворюваності на менингокову інфекцію, особливо для тих, хто тісно контактує з населенням, а також перед паломництвом до Мекки;
- ▶ для працівників служби допомоги при стихійних лихах, а також, залежно від ступеня ризику, для працівників системи допомоги країнам, що розвиваються, та медичного персоналу, на додаток до вакцинації менингоковою вакциною ACWY – вакцинація вакциною від менингокока B;
- ▶ перед тривалим перебуванням в країнах призначення, особливо для дітей та підлітків, а також для студентів вищого або середнього спеціального навчального закладу – вакцинація від менингококів ACWY та/або менингокока B, згідно з рекомендаціями країни призначення.

Де можна отримати інформацію?

Додаткову консультацію можна отримати в місцевому управлінні охорони здоров'я. Оскільки менингокові інфекції підлягають обов'язковій реєстрації, там є інформація про поточну ситуацію та досвід поводження з цією хворобою.

Більше (кваліфікованої) інформації також можна отримати на сайті Інституту Роберта Коха (www.rki.de/meningokokken).

Також зверніть увагу на інформацію для мандрівників (www.auswaertiges-amt.de).

Більше інформації про вакцинальний захист від інфекційних захворювань подано на сайті Федерального інституту громадського здоров'я (www.infektionsschutz.de).

STEMPEL

Видавник:

Bundesinstitut für Öffentliche Gesundheit, Кельн. Усі права захищено.

Створено за співпраці з Федеральним об'єднанням лікарів громадської служби здоров'я (Bundesverband der Ärztinnen und Ärzte des Öffentlichen Gesundheitsdienstes e.V.) та за погодженням з Інститутом Роберта Коха.

Цю інформацію для населення можна безкоштовно завантажити на сайті www.infektionsschutz.de.